

Mezinárodní výměna mládeže EUROPEAN YOUTH I.

Iva Havlíčková

Ve dnech 6. – 14. prosince 2004 se konala mezinárodní výměna mládeže s názvem European Youth I. Této akce se zúčastnili mladí lidé z devíti evropských států: České republiky, Polska, Slovenska, Maďarska, Slovinska, Malty, Litvy, Lotyšska a Estonska. Mezi účastníky byli také dva mladí Francouzi, kteří jsou v současné době na Evropské dobrovolné službě na Slovensku a v Lotyšsku.

Výměna proběhla ve třech zemích. Účastníci strávili první čtyři dny v Pelhřimově, další tři dny ve Světém Juru a Bratislavě a poslední dva dny v Budapešti. Cílem bylo vzájemné poznání kultur, života, zajímavostí a tradic v těchto devíti zemích. Akce byla v podstatě devítidenní komunikací, otevřením se a vytvořením pevné sítě spolupráce mezi mladými lidmi, kteří jsou „nováčky“ v EU. Pak teprve přijde řada přání a úkolů, které před sebe sami postaví a se kterými se budou chtít vypořádat.

Program výměny byl velice nabitý a pestrý. Vše začalo příjezdem účastníků do Prahy. Ti, kteří přijeli během dopoledne, stihli procházku městem. Po příletu Malťanů všichni společně vyrazili do Pelhřimova.

Úterý – program oficiálně začíná: seznamovací hry, očekávání, práce ve dvojicích – diskuse o tom, jaká je země, ze které pocházím, jaký jsem já sám. Po obědě účastníci čeká hra „Tajemství Pelhřimova“, prostřednictvím které se seznamují s významnými místními památkami, odpovídají na otázky, luští tajenku a nakonec vysvobozují zakletého poutníka.

Středa je plná přípravy prezentačních panelů o jednotlivých zemích. Všechny delegace stíhají, lepí a malují, aby představily zemi či město, ve kterém žijí. Odpoledne se začínají scházet mladí lidé, kteří se chtějí dovědět různé zajímavosti nebo si popovídat s vrstevníky ze zahraničí. Na asi tříhodinovém setkání pro veřejnost je také možno zhlédnout zajímavé filmy či krátké prezentace o jednotlivých zemích.

Čtvrtek. Jeden workshop za druhým a téměř ani chvíle odpočinku! „Co je to Evropa?“ a „Co je to EU?“ – to řešíme ve dvojicích. Chvilu před obědem vytváříme mezinárodní skupiny a začínáme připravovat podklady pro svou odpolední práci – průvodce po Evropské unii pro děti a pro dospělé. Posilnění obědem se všichni činíme, a vznikají tak úžasné díla o nových členských zemích EU. Po večeři už čeká autobus, loučíme se s Pelhřimovem, naším hostitelským městem v České republice, a vyrážíme směr Slovensko. Po půlnoci přijíždíme do malebného městečka Svätý Jur blízko Bratislavy.

Návštěva organizace pracující s postiženými v Bratislavě a Základní školy ve Světém Juru jsou na programu **v pátek**. Po obědě nás čeká sportovně oddechový program, bojová hra na zřícenině místního hradu a fotbal.

V sobotu přichází na řadu trocha lingvistiky. Vyrábíme slovníky obsahující slova, fráze a pozdravy ve všech zastoupených jazycích.

Nedělní dopoledne. Vybíráme témata související s evropskou mládeží a každá skupina se zabývá jedním z vylosovaných témat. Probíráme problémy týkající se tohoto tématu, skutečnost, možná řešení a příležitosti pro mládež. Odpoledne směřujeme do poslední ze tří hostitelských zemí výměny, Maďarska. V Budapešti si pochutnáváme na typické maďarské večeři a pak se vydáváme na noční okružní jízdu městem a krátkou procházku centrem.

Pondělí začínáme sportovně, a to bruslením v přímo v centru. Držíme se statečně, i ti, kteří na bruslích stáli poprvé. Nějaký ten pád po jedné hodině stírají téměř krasobruslařské kreace zejména účastníků z Malty. Odpoledne přichází finále celé výměny, budoucí plány, hodnocení celého projektu, téměř poslední společné okamžiky. Chvilu tajemna zahalená ve svitu svíček, účastníci sedící v kruhu, trochu zamýšlení, plní nadšení i nostalgie. Atmosféra houstne a v kruhu se objevuje klubičko provázku. První člověk drží jeden konec klubička, hází ho někomu v kruhu a říká mu, proč háže klubičko právě jemu, v čem je tato osoba výjimečná. Postupně vzniká hustší a propletenější pavučina, velice pevná síť. Tato síť ztvárňuje celou mezinárodní výměnu mládeže European Youth I., jejímž cílem bylo vybudovat pevné vazby mezi mladými lidmi ze zúčastněných zemí. A to se podařilo.

Vznikla nová přátelství, budoucí vize, náměty na další projekty, spolupráce mezi organizacemi. Udělali jsme první krok k budoucí a lepší rozšířené EU. Chceme ji spoluvytvářet a vylepšovat. Každý z účastníků si domů odvezl část této sítě, malý kousek obyčejného provázku, který však má velkou váhu, neboť pomyslně svázal evropskou mládež. Pak se již rozsvítilo a před očima účastníků se otevřela „provizorní výstavní síň“ s portréty, které tvořili první den, se všemi veledíly, která vznikla během nabitého programu – recepty, mapy, brožurky, plakáty, slovníky i ostatní výtvořky. Nyní jsme měli možnost vše si prohlédnout a pročíst. Dlouho do noci se fotilo, povídalo, plánovalo... Takže to byl jen začátek!

Občanské sdružení Hodina H (koordinující organizace), <http://www.hodinah.cz>

Ze stáže ACADEMIA v Estonsku

Academia (www.ac-creteil.fr/steurop) je projekt evropských stáží pro profesní a výchovné poradce, který je realizován v rámci programu Leonardo da Vinci. Česká republika se připojila k projektu již v roce 2000. Profesním a výchovným poradcům nabízí šanci absolvovat týdenní studijní návštěvu v zahraničí, při které mají možnost přímo nahlédnout do poradenských a vzdělávacích systémů jednotlivých zemí. Průběh stáží je ve většině případů kombinací praktické a teoretické části. Návštěva tak umožní účastníkům výměnu zkušeností o pracovních přístupech, nástrojích, využití informačních technologií a v neposlední řadě zlepšení jazykových schopností. Dva poradci z vysokoškolské poradny na katedře pedagogiky a psychologie Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, Petr Grinninger a Zuzana Štefánková, se v roce 2004 zúčastnili stáže ve Foundation for Lifelong Learning Development INNOVE v estonském Tallinnu. Napsali nám svoje zážitky a postřehy.

Stáž byla převážně zaměřena na kariérové poradenství ve smyslu distribuce pracovních sil a zúčastnilo se jí celkem 11 poradců ze šesti evropských zemí: České republiky, Finska, Francie, Norska, Španělska a Velké Británie. Během návštěvy jsme získali přehled o současném estonském poradenském systému ve školské oblasti i v rezortu práce, se zvláštním důrazem na práci s mladými lidmi, přesněji o trendu jeho probíhajícího vývoje. Měli jsme možnost navštívit i různé instituce všech úseků tohoto poradenského systému a setkat se s lidmi zde pracujícími, ptát se a diskutovat. Navštívili jsme organizace ve třech městech – Tallinnu, Tartu a Põlva. Viděli jsme tak estonské kariérové poradenství v reálných podmínkách, na centrální i místní úrovni. Vzájemně jsme si také stručně představili poradenské systémy svých domovských zemí a seznámili se s konkrétními problémy: systémovými i osobními.

První pracovní den proběhl v sídle Nadace pro celoživotní učení a rozvoj INNOVE podle programu: přehled estonského vzdělávacího systému a kariérového poradenství v jeho rámci, přehled estonského trhu práce včetně kariérového poradenství nabízeného úřadem práce.

Z návštěvy tallinnského Úřadu práce nám utkvěly v hlavě některé zajímavosti. Například odhad skutečného počtu nezaměstnaných přesahuje dvojnásobek evidovaných a počítá se s tím, že nízká sociální podpora (400 EEK) stejně nepokrývá náklady na život, takže mnoho obyvatel, zejména mužů, „pracuje v šedé ekonomice“.

Uzákonění estonštiny jako jediného úředního jazyka postihlo zejména ruské obyvatelstvo (cca 40 % obyvatel) staršího a středního věku. Rusové, kteří neznali estonštinu, nemohou pracovat ve státních ani komunálních službách aj. úřadech a stali se sociálním problémem napohled srovnatelným s obtížnou zaměstnatelností Romů v některých regionech ČR. Mladí evidovaní nezaměstnaní Rusové chtějí prakticky jakoukoliv práci – na rozdíl od mladých nezaměstnaných Estonců, kteří hledají dobře placené zaměstnání, pokud možno manažerské. U mladých evidovaných nezaměstnaných žen je to obráceně: pracovat a dělat cokoliv chtějí spíše Estonky, zatímco Rusky hledají především reprezentativní zaměstnání (sekretářky apod.).

V druhém univerzitním městě, Tartu, jsme navštívili Tartu Vocational Training Centre. V tomto centrálním (a v oblasti jediném) výcvikovém středisku, jež je obdobou našich SOU, se profesně vzdělávají i dospělí. Oddělení plánování profesní dráhy se podílí jednak na přípravě frekventantů střediska (učiliště), jednak na přípravě profesní dráhy žáků základních škol. „Pod jednou střechou“ je zde poradenská činnost, u nás v ČR rozdělena do dvou různých rezortů: práce a školství. Při obědě v jídelně školy, kde se učí také kuchaři, pekaři a cukráři, jsme měli možnost ochutnat jejich produkty.

Další zastávkou byla starobylá, duchem však mladá Univerzita v Tartu. V současné době má 11 fakult s asi 19 tisíci studentů. Mezinárodní studentské oddělení má stále více práce, neboť přibývá studentů ze Západu, kteří studují v Estonsku. Dvě pracovnice pěkně zařízeného univerzitního poradenského střediska se zabývají především podáváním „kariérických“ informací. Zdá se, že individuální psychologické služby, jaké poskytujeme u nás, jsou „luxusním zbožím“.

V Domě techniky a zájmové činnosti – Tartu Anne Technical House – si mohou návštěvníci kromě běžných zájmových aktivit nacvičit na moderním тренаžeru jízdu autem v podmínkách řady konkrétních evropských měst.

V městečku Põlva, ještě dalších 45 km jihovýchodně od Tallinnu, jsme se rozhodně nenudili. Velmi zajímavá byla návštěva místní základní školy a hospitace ve vyučovací hodině čtvrté třídy. V rámci přípravy na povolání byla na pořadu profese

LESNÍK. Na tuto hodinu příští týden naváže výlet do lesa s možností osahat a vyzkoušet si to, o čem si dnes povídali s paní učitelkou i s mladou „lesničkou“. Klima této školy je krásným příkladem vzdělávání v duchu globální výchovy. Poradenské centrum pro volbu povolání – Põlva Vocational Counselling Centre – má jedno z pracovišť v základní škole v ulici Kesk. Po seznámení s činností Centra (s jedinou přetíženou, ale dětmi zjevně milovanou poradkyní), sídlícího přímo ve škole, následovalo setkání s třemi patnáctiletými členkami turisticko-přirodovědného klubu fungujícího při Centru. A nekuřácká samoobslužná restaurace coby školní jídelna má v rámci globální výchovy taky něco do sebe – i kdyby nenabízela tak hezký výhled na místní jezero!

Jako psychologové jsme si samozřejmě všude všimali i sociálně-psychologických aspektů života. Projížďka moderní částí Tallinnu, včetně prohlídky obytných čtvrtí lidem blízkých rozměrů, jaké známe z finské bytové architektury, končila memem: kontrastně neosobní panelákové sídliště považují naši hostitelé za neštěstí – jak pro obyvatele a jejich vztahy, tak i pro krajinu! Překvapivě i kolegové z Francie a Španělska neradi připouštěli, že ani u nich nejsou podobná „sídlíště chudých“ raritou.

Jak při samotné prohlídce města a přístavu, tak při dalších setkáních s krajinou a místními lidmi jsme konstatovali, že se Estonci zjevně zotavili z letitého „budování socialismu“ v rámci SSSR rychleji a důsledněji než ČR. Jen chabé zbytky konstrukcí mimo hlavní přístav připomínají, že zde někde byla opevnění „hrází proti kapitalismu“. Rozsáhlé Staré město estonské metropole je až na ojedinělé výjimky opravené a čisté (kupodivu bez vizitek sprejerů). Život se zdá být klidnější a ačkoliv v Tallinnu jezdí nemálo automobilů, v jeho historické části zhlédnete auto výjimečně – obvykle jen taxi. Tallinn je zjevně multikulturní město. Lidé různých národností zde po léta žijí a provozují své živnosti. Snad všichni mladí a většinou i lidé středního věku se domluví anglicky, restaurací nabízejících Budvar, Krušovicke pivo či Plzeň jsme však viděli víc než „fast-food“ provozoven. Jediný McDonald's ve Starém městě se navenek zcela přizpůsobil okolí. Jak jsme mohli vidět i v Tartu, město srovnatelné s Českými Budějovicemi, Estonci sice také vycházejí vstříc turistům, nepodbízejí se jim však. Prezentují především hrdě a nenásilně svou historii a vlastní způsob života. Hrdost Estonců je zřejmá i z toho, že si nesežují na přítomnost, ale obvykle převádějí řeč na plány do budoucnosti – společenské i osobní.

Závěrem konstatujeme, že jsme si ze stáže v Estonsku přinesli kromě odborných informací a nových pohledů na problematiku profesního poradenství také novou dávku entuziasmu pro svou práci. Ceníme si především navázání vztahů s poradci z pěti jiných evropských států. Všem poradcům a poradkyním vřele doporučujeme podobnou zkušenost, například v rámci programů Academia.